

บทที่ 3

วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

3.1 วัสดุดิบ

กล้วยน้ำว้า (จากตลาดเมืองใหม่ : เชียงใหม่, ประเทศไทย)

พริกชี้ฟ้าแดงพันธุ์จักรพรรดิ (จากตลาดเมืองใหม่ : เชียงใหม่, ประเทศไทย)

กระเทียมดอง (จากตลาดต้นลำไย : เชียงใหม่, ประเทศไทย)

น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ตรามิตรผล (บ.น้ำตาลมิตรผล : สุพรรณบุรี, ประเทศไทย)

น้ำส้มสายชูกลั่น 5% ตรา อสร. (บ.ไทยคิวพี : ราชบุรี, ประเทศไทย)

แป้งข้าวโพดตรา คนอร์ (บ.ยูนิลีเวอร์ ไทย เทรคคิง : กรุงเทพฯ, ประเทศไทย)

เกลือบริสุทธิ์ ตราปรุngthิพย์ (บ.อุตสาหกรรมเกลือบริสุทธิ์ : นครราชสีมา, ประเทศไทย)

3.2 สารเคมี

สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์ 0.1 นอร์มัล

สารละลายฟีนอลทาลีน

สารละลายเอทานอล 80 %

ไดเอทิลอีเทอร์ (Labscan)

สารละลายฟีนอล 5 %

สารละลายกรดซัลฟิวริกเข้มข้น (Labscan)

สารละลายกลูโคสมาตรฐาน

สารละลายเปปโตนเปปโตน ความเข้มข้น 0.1 % (Peptone : AR Grade)

อาหารเลี้ยงเชื้อ Plate Count Agar (Merck)

อาหารเลี้ยงเชื้อ Potato Dextrose Agar (Merck)

สารละลายกรดทาทาร์ริก 10%

อาหารเลี้ยงเชื้อ Lauryl Sulfate Tryptose Broth (Merck)

อาหารเลี้ยงเชื้อ Brilliant Green Lactose Bile Broth (Merck)

3.3 อุปกรณ์

เครื่องวัดสี (Minolta Chroma Meter : CR-300, Japan)

เครื่องวัดความหนืด (Brookfield-Programmable Viscometer : LVDV-II+, England)

เครื่องวัดเนื้อสัมผัส (Texture Analyser : TA.XTplus, USA.)

เครื่องวัดค่ากัมมันต์น้ำ (a_w) (AquaLab : Series 3, USA.)

เครื่องวัดปริมาณของแข็งที่ละลายในน้ำได้ทั้งหมด

ขนาด 0-32 องศาบริกซ์ (ATAGO : N-2E, Japan)

เครื่องวัดค่าการดูดกลืนแสง

(PerkinElmer : UV/VIS spectrophotometer Lambda 35, Germany)

3.4 วิธีการทดลอง

การทดลองแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาวิธีการเตรียมพริกเพื่อผลิตซอสพริก

ศึกษาวิธีการเตรียมพริก คือ การใช้พริกต่อระยะเวลา 1 สัปดาห์ และ 2 สัปดาห์ เปรียบเทียบกับพริกสด โดยนำพริกสดไปดองในน้ำดองประกอบซึ่งด้วยน้ำส้มสายชูกลั่นร้อยละ 5 จำนวน 2 ลิตร, เกลือป่น 1 กิโลกรัม, น้ำตาลทรายขาว 3 กิโลกรัมและน้ำสะอาด 14 ลิตรต่อพริกสด ทั้งหมด 10 กิโลกรัม (ดัดแปลงจากสถาบันอาหาร, 2547) วางแผนการทดลองแบบ Completely Randomized Design โดยวัดค่าสี L^* , a^* , b^* , ปริมาณกรดทั้งหมดในรูปกรดอะซิติก (AOAC, 2002), และปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมด วิเคราะห์ผลทางสถิติโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธี DMRT (Duncan's New Multiple Rang Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แล้วนำมาแปรรูปเป็นซอสพริกดังขั้นตอนต่อไปนี้

สูตรซอสพริกพื้นฐาน (ดัดแปลงจากจากรูธรรม์และคณะ, 2542)

เนื้อพริก	600	กรัม	กระเทียมดอง	110	กรัม
น้ำตาลทราย	200	กรัม	เกลือ	50	กรัม
น้ำส้มสายชูกลั่น 5%	200	กรัม	น้ำสะอาด	800	กรัม
แป้งข้าวโพด	40	กรัม			

ขั้นตอนการผลิตดังนี้ (ดัดแปลงจากธีรวัลย์และนิอร, 2540)

นำซอสพริกที่ผลิตได้มาศึกษาคุณภาพดังนี้

1. คุณภาพด้านกายภาพ

1.1 ค่าสี

1.2 ค่าความขุ่นหนืด (Ahmed *et al.*, 2000 ; Dak *et al.*, 2006)

2. คุณภาพทางเคมี

2.1 ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมด

2.2 ปริมาณกรดในรูปกรดอะซิติก (AOAC, 2002)

2.3 ค่ากิจกรรมของน้ำ

2.4 ค่าความเป็นกรด-ด่าง

3. คุณภาพทางจุลชีวะวิทยา

- 3.1 ปริมาณเชื้อจุลินทรีย์ทั้งหมดในอาหาร (AOAC, 2002)
- 3.2 ปริมาณยีสต์และราในอาหาร (AOAC, 2002)
- 3.3 ปริมาณเชื้อ โคลิฟอร์มและเชื้ออีโคไล (AOAC, 2002)

4. คุณภาพทางประสาทสัมผัส

ทดสอบทางประสาทสัมผัสด้วยวิธี 9-point Hedonic scale ใช้ผู้ทดสอบจำนวน 50 คน
แผนการทดลองแบบ Randomized Completely Block Design

วิเคราะห์ผลทางสถิติโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน(Analysis of Variance) และ
เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธี DMRT (Duncan's New Multiple Rang Test)
ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตอนที่ 2 ศึกษาคุณภาพวัตถุดิบของกล้วยน้ำว้าที่ความสุกระยะต่างๆ

ผันแปรระดับความสุกของกล้วยน้ำว้าโดยพิจารณาจากสีผิวของเปลือกเป็น 4 ระดับ คือ

- ความสุกระยะที่ 2 เปลือกเริ่มเปลี่ยนสีจากสีเขียวออกเหลืองนิดๆ
- ความสุกระยะที่ 4 เปลือกเริ่มเปลี่ยนสีจากเขียวออกเหลือง และมีสีเหลืองมากกว่าสีเขียว
- ความสุกระยะที่ 6 ทั้งผลมีสีเหลือง (ผลสุก)
- ความสุกระยะที่ 8 ผิวสีเหลือง และเริ่มมีจุดสีน้ำตาลมากขึ้น(สุกมากเกินไป เนื้อเริ่มอ่อนตัว
และมีกลิ่นแรง)

วางแผนการทดลองแบบ Completely Randomized Design โดยศึกษาคุณคุณภาพดังนี้

- 1.1 ค่าสี
- 1.2 ค่าแรงเจาะ
- 1.3 ปริมาณของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมด
- 1.4 ปริมาณกรดในรูปกรดมาลิก (AOAC, 2002)
- 1.5 ปริมาณแป้ง (Adao R. C. *et al.*, 2003 ; พิทยา, 2542)
- 1.6 ค่าความเป็นกรด-ด่าง
- 1.7 ปริมาณความชื้น (AOAC, 2002)
- 1.8 อัตราส่วนเปลือกต่อเนื้อ (Von Loesecke, 1950)

วิเคราะห์ผลทางสถิติโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน(Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธี DMRT (Duncan's New Multiple Rang Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตอนที่ 3 ศึกษาระยะเวลาความสูงและปริมาณกล้วยน้ำว้าในการผลิตซอสพริกผสมกล้วยน้ำว้า

เลือกวิธีการเตรียมพริกจากตอนที่ 1 มาผลิตซอสพริกผสมกล้วยน้ำว้าโดยนำกล้วยน้ำว้าที่มีระดับความสุก 4 ระดับมาทดแทนปริมาณพริกส่วนผสมซอสพริกในสัดส่วนต่างๆ 3 ระดับ คือ

1. ปริมาณกล้วยน้ำว้าร้อยละ 15 หรือ 300 กรัม
2. ปริมาณกล้วยน้ำว้าร้อยละ 20 หรือ 400 กรัม
3. ปริมาณกล้วยน้ำว้าร้อยละ 25 หรือ 500 กรัม

เปรียบเทียบกับซอสพริกที่ไม่ผสมกล้วยน้ำว้า (ชุดควบคุม) วางแผนการทดลองแบบ 4x3 Factorial in Randomized Completely Design นำซอสพริกผสมกล้วยน้ำว้าที่ผลิตได้มาศึกษาคุณภาพและวิเคราะห์ผลทางสถิติเช่นเดียวกับตอนที่ 1

ตอนที่ 4 ศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ซอสพริกผสมกล้วยน้ำว้า ในระหว่างเก็บรักษา

คัดเลือกซอสพริกผสมกล้วยน้ำว้าจากตอนที่ 3 ที่ผู้บริโภคยอมรับมากที่สุดมาเก็บรักษาที่อุณหภูมิห้อง (อุณหภูมิ 30 °C) และเก็บรักษาที่อุณหภูมิ 40 °C วางแผนการทดลองแบบ 2x7 Factorial in Completely Randomized Design ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงคุณภาพด้านกายภาพ, เคมี และจุลชีววิทยาของผลิตภัณฑ์และวิเคราะห์ผลทางสถิติเหมือนกับตอนที่ 1 ระยะเวลาทุกๆ 5 วัน เป็นเวลา 1 เดือน